

LIETUVIŲ S-GOS BRAZILIJOS

ORGANAS

LEIDŽIA SPAUDOS D-JA

„SVIESA“

Redakcijos ir Administracijos

adresas:

„LIETUVIS“

Rua Bandeirantes, 92,

Caixa Postal, 1764.

Tel. 4-0159

São Paulo. — Brasil.

LIETUVIS

JORNAL LITHUANO

Prenumeratos kaina:

Brazilijoje metams 10 milreisu, puse.

6 milreisi.

Užsienin metams 15 milr. puse.

8 milreisi.

Atskiras numeris 360 reisu

Redakcija atidaryta nuo 12 iki 4 v. v.

Atsakomasis redaktorius

Dr. Egaz Muniz.

S-ti METAL.

SÃO PAULO, 1936 m. Spalių - Outubro mėn. 31 d.

NR. 44 (408)

Padėkime šviestis mūsų jaunuomenei.

São Paulo mieste turime keturias lietuviškas mokyklas su šešiais lietuvišiais mokytojais, nuo naujų mokslo metų pradžios pradės veikti ir penktą lietuvių mokyklą; mūsų mokyklas lanko apie 420 lietuvių mokinių, kiti svetimaučiai. Tuo tarpu vietinės brazilų mokyklas lanko nemažesnis lietuvių vaikų skaičius, o — liūdniausia — gan didelį lietuvių vaikų skaičius „moksles einą“ gatvėje. Šimtai lietuvių auga tikroje dvasios ubagytyje! Motinos asarodamos skundžiasi:

— Mes nenorime, kad mūsų vaikai augtų kaip būrai. Mes bijome, kad mūsų vaikai užaugę liks mums svetimi... Bet mes nepajėgėme jų apmokyti nei nupirkti reikalingų mokslo priemonių, kad galėtų lankyti mokyklą.

O kokių priemonių mes imamės, kad padėti šviestis trokštamiesiems mūsų tautiečiams? Ką mes darome, kad užkirsti kelią sparčiai žingsniais besiarinančiai mūsų jaunimo ir bendrai, lietuvių tragedijai?

Taip, mes vienas kitas apie tai parašome laikraščiuose, antras trečias pasiskubiname pasijuokti, sudrumsti ir tą švaresnio vandenio srovele, o prieš nepastatome nieko rimtesnio, nieko realaus. Ir čia nenoroms turėti sužukti: — Lietuviai, kada mes susiprasime?!

Mūsų — vyresnės kartos pareiga, ir tautos priaugančiosios kartos atseitį reikalauja iš mūsų rimto darbo, gražių naudingų žodžių ir dar gražesnių pavyzdžių — Savo laikrėvių skiltyse, organizacijų susirinkimuose, šiaip suejose ir fejmosose mes turime rimtai svarstyti ir išgyventi mūsų jaunuomenės švietimo ir auklėjimo klausimus. Mes turime surasti kelius ir būdus padėti mūsų priaugančiai kartai išaugti kultūringais žmonėmis. Mokyklų reikalais mes turime rasti bendrą kalbą.

Šiandien mūsų mokyklų padėtis yra tokia: gražūs jų rūmai pastatyti mūsų — švietimo pastangomis, tiesa, piniginių nukų mūsų kolonija sudėjo tik po du, po tris tūkstančius kiekvienai mokyklai, bet pastangos ir troškimas turėti savus švietimo židinius rado atbalsį kitur ir šiekėlijo. Bet ir šiandien dar nė viena mūsų mokykla neišsilauko svastyviai, negauna stambesnės paramos iš mūsų kolonijos. Tiesą lietuvių tėvai kas mėnesį moka po 2 milr., o svetimaučių mokinių tėvai po 5 milr., bet tai yra lašas išlaidų jūroje, kurio vos pakanka smulkesniems mokyklos ūkio reikalams. Iš šių surenkamų milreisu nei mokytojus pasamdysi, nei buto išnuomosi, nei siuolpsi mokinius, kurių tėvai dėl kokių nelaimių nepajėgia jų apmokyti ar aprūpinti mokinio reikalingais daiktais. Negalima pasakyti kad mūsų mokyklos neieško išieities.

Mūsų mokyklų tėvų komitetai su mokyklų vedėjais atleidžia vienaiktą mokinį nuo mokesnio mokyklos ūkio reikalams. O paskui, kad užpildyti mokyklos kasoje pasidariusias spragas, reigia mokyklų vakarus.

Tiesa, šiomis dienomis viena mokykla (Vysk. M. Valančiaus mokykla. Red.) padarė naują gestą. Nutarė įsteigti tos mokyklos beturėtų mokinių šėlpimo fondą. Bet šis fondas bus tik tos mokyklos mokiniams šėpti, o mums reikia rūpintis visa mūsų jaunuomene. Todėl — į darbą lietuvi! Sudarykite vieną didžiulį mokyklų rėmimo fondą, į kurį kiekviena organizacija, kiekvienas lietuvis ir mūsų pastangas remiantis sveikintausi dėtu nors po kelintų reisu. Tokia lietuviskos mokyklos rėmėjų draugija pastatys ant tvirtesnių pagrindų mūsų mokyklas ir šimtus dabar gatvėse augančių lietuvių kūlų išves į šviesesnę ateities kelią.

Mes visi daugiau ar mažiau atsakominkį už priaugančios kartos likimą, tat visi ir padėkime jai.

Simas Bakšys.

Dovanos mūsų skaitytojams.

Visiems „Lietuvio“ metiniams prenumeratoriams, kurie užsisakys laikraštį 1937 metams ir atsitys pinigui ligi šių metų gruodžio 1 dienos išsiusime dovanų DIDELĮ METRAŠTĮ-KALENDORIŲ, 6 milreisu vertės.

Kadangi metraščių turime apribotą skaičių tai norintieji šią brangią ir gerą dovaną gauti privalo pasiskubinti su prenumeratos prisuntimu.

Pingus prašome siųsti įvertintu laišku (valor declarado) šiuo adresu: „LIETUVIS“ CAIXA POSTAL 1764, nurodant tikslių savo adresu, vardą ir pavardę.

Administracija.

Padėka.

Poniai Remencienei už turiningą ir įdomią paskaitą skaitytą Vysk. Motiejus Valančiaus lietuvių mokyklos mokinių tėvų susirinkime spalio mėn. 24 d. nuoširdžiai dėkojame.

Tėvų Komitetas.

Gandai apie karą Europoje.

Paskutinėmis dienomis Europoje buvo paskleisti gandai apie Europoje kylantį karą. Iš Stambulo buvo pranešta, kad Sovietų Rusijos vyriausybė prašiusi Turkijos praleisti per Dardanelio siaurį Sovietų karo laivyną, kuris turėtų vykti Ispanijos legalistams į pagalbą.

Komentuodami šia žinią Europos laikraščiai rašė, kad jei Sovietų laivynas vyksias per Dardanelio siaurį į Viduržemio jūrą, tai įvyksias neišvengiamas susidurimas su italų laivynu, o iš to kilsiąs karas tarp Sovietų ir Italijos. Nekurie laikraščiai speliuoja, kad į tokį karą tuojau įsikis Vokietija, Prancūzija, Japonija ir net Šiaurės Amerika, žodžiu — kilsiąs tikras pasaulinio karo gaisras.

Tačiau visos šios žinios greitai buvo atšauktos, kaip nepamatuotos. Vis tik Europos politinė padėtis įtempta ir pavojus taikai didėja.

Gen. Franco ultimatumas Madrido vyriausybei.

Naujausios žinios iš Ispanijos praneša, kad vyriausias sukilėlių vadas, generolas Franco ruošias griežtą ultimatumą Madrido vyriausybei, kuriame reikalaujasi per 48 valandas pasiduoti. Jei legalistai nesutiks geruoju iš Madrido pasitraukti, tada sukilėliai imsią per jėgą.

Šiomis dienomis daugybė sukilėlių lėktuvų skaraidė virš Madrido miesto ir išmėtė daug atsiskaitimų, kuriose kviečiama Madrido visuomenę pasiduoti ir neklautyti marksistinė Madrido valdžios. Madride viešpataujau didelė panika.

Portugalija nutraukė santykius su Ispanija.

Šiomis dienomis Portugalija galutinai santykius su marksistine Ispanijos vyriausybe, Portugalijos įgallotasa ministeteris Madrid atšauktas. Taip pat duotas įsakymą galimai greičiau apie isti Portugalijos teritoriją Ispanijos ambasadoriui Lisabone.

Portugalija, Vokietija ir Italija pripažins sukilėlių vyriausybę

Iš Londono pranešama, kad Portugalijos, Italijos ir Vokietijos vyriausybė ruošias artimiausiu laiku pripažinti naujai sudaryta Ispanijos sukilėlių vyriausybę su generolu Franco priešaky.

Sovietų Rusija smarkiai remia legalistus

Įvairūs Europos laikraščiai plačiai rašo ir komentuoja, kad Sovietų Rusija smarkiai remianti Ispanijos legalistus, tiekdamas jiems įvairiausių rūšių ginklus ir pinigus. Paskutinėmis dienomis sukilėliai paėmė daug amunicijos ir ginklų, kurių tarpe daug šautuvų ir kulkošvaizdžių, atgabentų Ispanijon iš Sovietų Rusijos.

Nekurie laikraščiai nurodo, kad Sovietų Rusija esanti didžiausia kaltininkė dabartinių Ispanijos įvykių.

Dr. João De Barros S. Pauly

São Paulo mieste lankėsi žymus portugalų rašytojas ir žurnalistas Dr. João de Barros, Čia jia aplankė visas žymesnes kultūrinės ir švietimo įstaigas.

Sukilėliai visai arti Madrido.

Naujausiomis žiniomis, Ispanijos sukilėliai jau visai arti Madrido. Madrido vyriausybė paskelbė visuotinę gyventojų mobilizaciją. Inami į kariuomenę visi vyrų nuo 20 ligi 45 metų amžiaus. Legalistai paskutiniu laiku pradėjo smarkiai stiprinti savo pozicijas Barcelonoja.

Tarptautinė darbo konferencija.

1937 metais birželio mėnesį įvyks tarptautinė darbo konferencija. Dabar iš Ženevos pranešama, kad Tarptautinis Darbo Biuras tos konferencijos pimininku vienbalsiai išrinko dabartinį Brazilijos užsienų reikalų ministerį Dr. Amado Soares.

Vokietijoje busanti įvesta monarchija.

Prancūzijos dienraštis „Petit Parisien“ paskelbė žinią, kad Vokietijoje ruošiamasi paskelbti monarchiją. Vokietijos karaliumi Hitleris numatęs princą Ernestą Augustą ex-kaizerio žentą.

Kas bus, kas nebus, bet Lietuviai nepraras!

LIETUVOJE

Prof. Fur Kaune.

Kaune lankėsi ir kelias paskaitas skaitė įžymus prancūzas, Paryžiaus universiteto tarptautinės teisės profesorius E. Le Fur. Jis yra žinomas ne vien kaip teisininkas, bet kaip filosofas ir mokslininkas. Jis yra parašęs ne mažą mokslo veikalų. Lietuvai jis ypatin gal pasitarė tuo, kad tiek juridikai tiek moralikai pasmerkė 1923 m. kovo mėn. 15 d. Ambasadorių Konferencijos nutarimą prijungti Vilnių Lenkijai: «Tiek pozityvinės teisės, tiek teisybės atžvilgiu Lietuva nėra surišta 1923 m. kovo mėn. 15 d. Ambasadorių Konferencijos nutarimu... Šauktis teisybės, kad patikrintų stipresniojo ir faktinio valdytojo triumfą prieš tą, kuris remia si teise, yra priešinga ne tik protui, bet ir teisingumui.

Žuvo lakūnas.

Baigiantis kariuomenės manevrams, aviacijoje įvyko nelaimė. Du lėktuvai ore palietė vienas kitą. Vienas lėktuvų nukrito ir sudežo. Tą lėktuvą, kuris sudežo, vadė leit. Skaržinskas. Jis buvo sunkiai sužeistas. Nuvažtas Kėdaičių ligoninėn, nelgai gyveno, mirė. Palaidotas Kaune.

Lietuvos Aido vyriausias redaktorius

V. Alantas Jakėvičius pasitraukė iš vyriausio redaktoriaus pareigų.

130 naujų grietinės nugriebimo punktų.

Šiemet gausiai steigiasi naujų grietinės nugriebimo punktų. Su pašalpa jau leista įsteigti 120 punktų ir be pašalpos 10. Grietinės nugriebimo punktai steigiasi tose vietose, kur žemėninkystė buvo labiau atsilikusi.

Steigiamiems punktams mašinoms įsigyti išdalyta apie 60.000 litų pašalpų. Be to, per du metus, neskaitytį įsteigimo metu, bus mokama pašalpa po 50 litų kas mėnuo punkto vedėjui išlaikyti.

Jau dirba cukraus fabrikai.

Cukriniai runkeliai į cukraus fabrikus jau vežami. Į Marijampolės fabriką kasdien atvežama šimtais vežimų, ateina ir vagonais. Pavėnio fabrike pristatymas yra mažesnis, tačiau paskutinėmis dienomis taip pat padidėjo. Cukrinių runkelių fabrikuose esant, jau pradėjo dirbti ir patys fabrikai. Marijampolės fabrikas dirba jau visa savaitė ir šviežio cukraus gaminama apie 7000 maišų (maiše po 100 kg).

Dideli Lietuvos kariuomenės manevrai.

Rugsėjo mėnesio pabaigoje Jonavos—Kėdaičių—Ukmergės rajone įvyko labai dideli rudeniniai Lietuvos kariuomenės manevrai, kurie tęsėsi daugiau, kaip savaitę laiko. Manevruose dalyvavo visų ginklių rūšių kariuomenės dalys: pėstininkai, kavalerija, artilerija, avinacija, tankai, pionieriai ir technikos dalys. Šiems didiesiems manevrams vadovavo pats Lietuvos kariuomenės vadas generalinio štabo pulkininkams Stasys Raštikis. Atskiroms kariuomenės dalims vadovavo taip pat aukštieji Lietuvos karininkai.

Tsb.

Kaune yra 135.000 gyventojų.

Kaomet smarkiai auga netik Kauno miestas, bet jame didėja ir gyventojų skaičius. Tuojuo po karo Kaune buvo tik apie 70.000 gyventojų. Gi dabar Kaunas jau turi 135.000 gyventojų. Taigi, per 17 metų Kauno gyventojų skaičius beveik padvigubėjo. Tautybėms Kauno gyventojai taip pasiskirstė: lietuvių yra 60,3%, žydų — 26,1%, lenkų — 4,1%, vokiečių — 3,4%, rusų 3,3%, kitų tautybių — 2,8%.

Lietuvių skaičius per paskutiniuosius 10 metų užaugo nuo 58,9% ligi 60,3%. Žydų skaičius per paskutinį dešimtmetį sumažėjo 2%. Šiuo metu Kaune yra per 20 gimnazijų, ir specialiu mokyklų, apie 250 pradžios mokyklų komplektų, 21 katalikų bažnyčia ir

12 koplyčių, 2 evangelikų bažnyčios, 2 rusų cerkvės, 3 sinagogos ir viena marmetonų mečetė. Be to, yra visa eilė įvairių sektantų maldos namų. Pramonės įmonių Kaune dabar yra 1590 ir apie 4.000 įvairių prekybos įmonių.

Tsb.

Kaip Kauną ir apylinkes norima apsaugoti nuo potvynių.

Pradžioje šio pavasario didžiuliam Nemuno potvyniui, kuris padarė gana daug nuostolių Kaunui ir prie Nemuno bei Neries esantiems kaimams, buvo pradėta rimtai kovoti su Nemuno potvyniais ir pradėti dideli darbai Kauno miestui nuo potvynių apsaugoti. Tam tikslui sudaryta komisija nustatė potvynio priežastis. Buvo prieita išvada, kad Kaunui nuo Nemuno potvynių apsaugoti reikia užtvirti Nemuno vandeniu kelių per Veršvų — Lampėdžių, laukus, išvedant atitinkamo aukščio pylimus. Nemuno krantų stiprinimo darbai buvo pradėti prieš du mėnesius. Ligi šiol jau supilta maždaug trečdalis viso pylimo. Pylimo statybą manoma vykdyti ligi lapkričio mėnesio. Šiuo metu prie pylimo statybos dirba apie 570 Kauno miesto bedarbių. Pylimas bus maždaug 2 kilometrų ilgumo ir 6—7 metrų aukštumo. Aplynkinių kaimų ūkininkai pylimui veža žemę iš savo laukų. Tuo būdu, jie nuvalo savo laukus nuo Nemuno potvynio metu užnešto smėlio. Reikalingi pylimo statybai pinigai skiriami iš viešųjų darbų fondo.

Tsb.

Užsienio lietuvių klausimai Vytauto Didžiojo universitete.

Šiomis dienomis Vytauto Didžiojo universiteto draugijos užsienio lietuviams remti skyrius paskelbė, kad šie metal skiriami užsienio lietuvių klausimams nagrinėti universitete. Jie bus nagrinėjami ligi ateinančių metų pavasario, tai yra per visus tuos mokslo metus. Įvairius užsienio lietuviams ir Lietuvai rūpimus klausimus bus ruošiamos atitinkamo turinio paskaitos. Paskaitas skaityti numatoma pakviesti žymius Lietuvos ir užsienio lietuvių veikėjus. Tai bus bene pirmos tokio plaukams mąsto ir tokios rimtos paskaitos užsienio lietuvių klausimais.

Tsb.

Nubausti pinigų paisisavintojai.

Kauno apygardos teismas paskelbė sprendimą Petro Janušio, E. Vaškevičienės ir kitų byloje. Petras Janušis nubaustas 12 metų sunkių darbų kalėjimo, jo uošvė E. Vaškevičienė — 15 metų, Chomskis 8 m., Pečenikovas 1 met. papr. kal., bet įskaičius atsėdėtą laiką laikys jį kalėjime dar 8 mėn.; Čortokas taip pat 1 met. papr. kalėjimo. Civilinio teismo valstybei priteis ta lygiai iš visų nuteistųjų 197.263 lt. ir nuo 1933 m. įskaityti 6% valstybei ligi atiduos.

Nenaudojami žemės plotai bus apsodinti miškais.

Miško departamentas yra numatęs visus nenaudojamus plotus apsodinti įvairiais medžiais. Dabar departamentas kas metai duoda jaunųjų ūkininkų rateliaus įvairių veislių medžių. Jaunieji ūkininkai gautuosius medelius turi atiduoti tiems ūkininkams, ir miestieji gyventojams, kurie turi daugiau nenaudojamų žemės plotų ir kurių sodybose nėra veislių medžių.

Miško departamento girininkai, miškų žvalgai, eiguoliai ir kiti tarauoti jai šiuo reikalu suinteresuoties duos įvairių patarimų. Todėl einama prie to, kad kiekvienojo sodyboje ir ūkyje kur dar yra nenaudojamos žemės, būtų prisodinta įvairių medžių.

Pristatinės plentų remontui medžiaga.

Ateinančiais metais bus remontuojama daug plentų. Dabar kelių valdyba nustato koks remontas kuriam plentu reikalingas. Š. m. spalį mėn. bus paskelbtas konkursas pristatyti medžiaga plentų remontui. Remontui reikalinga medžiaga bus pristatoma šį rudenį.

DIDELI DŽIAUGSMĄ SUTEIKSI SAVO GIMINĖMS BEI DRAUGAMS LIETUVOJE IR KITUR, JEI UŽSAKYSI JIEMS „LIETUVI“ 1937 METAMS.

res pas ūkininką. Vos baigusi pradžios mokyklą tik išnygus žinojo apie pasiūlytus didelius miestus ir įdomias svetimas šalis. Kada Ruskių šeima pradė jo ruošti į Braziliją Genė turėjo penkeliolika metų. Ji buvo paskutinius metus atganusi. Koks neapsakomas džiaugsmas ja apėmė, kada sužinojo, kad važiuos į Braziliją.

Kelionė per svetimas šalis, laivas jūra, svetimi nepažįstami žmonės jai prabėgo lyg sapne. Ji mažai žinojo apie šią minėt. Tik pasanturų metų fazendoje išgyventų jai gyvai stovėjo akyse. Nežmoniška sunkus darbas, blokas maistas, ligos, šeimynos vargas jos sieloje išrausė gilius pėdsakus. Visos svajonės apie gražiąją svetimą šalį liko balsa ir žiauria tikrove.

Genė buvo darbšti mergaitė. Kieta, geležinį vargą jį kantriai kentėjo. Ji nors buvo jaunesnė už savo seserį Lindę, bet dirbo daugiau už visus. Ji dažnai svajavo apie geresnį, gražesnį gyvenimą, bet o negalėjo sulaukti. Fazendoje gyvenimas slinko nuobodžiai, po mažų, kaip šėvelis, Keldamasi į kita nežinoma vietą Genė truputį džiaugėsi ir truputį nerimavo.

St. Vaucevičius.

Garsonietė.

I.

Atogrąžų saulė negailestingai kepino. Dulkieta keliu po mažai ritosi di delis sunkvežimis, prikrautas ryšulių, senų demodanų, indų ir kitokių reikalingiausių tik pradeda dionoms gyventi šeimynoms daiktų. Ant sukrautų daiktų sedėjo keliolika žmonių, išblūksniais, truputį nuo saulės pageltusiais veidais. Tai buvo grupė lietuvių emigrantų, slapta pabėgusių iš N. fazendos. Jie visi nakėia niekam nematant susidėjo reikalingiausius daiktus, iš anksto nusiėmė sunkvežinį ir dar prieš aušrą išvažiavo iš tos vietos, kur per pusanturų metų sunkaus darbo, vargo ir skurdo ne tik nieko neuzdirbo, bet dar liko skolinti po keletą šimtų milreisy fazendos krautuvei už maistą ir vaistinėi už vaistus.

Jie skubėjo į R. stotį. Iš ten turėjo visi išsikirstyti, kas sau. Jų buvo viso trys šeimos. Ruskių šeima manė vykti į Porto Feliz, kur gyveno vie

nas rusas, jų senas pažįstamas. Kitos dvi šeimos buvo nusistatčiusios vykti į S. Paulo.

Kada sunkvežimio ratai įsirausdavos į smėlį ir jis dusliai burzgdamas vos vilkosi, jie visi bailiai žūrėjo ar jų kas neatsiveja, ar jiems tikrai pavys laimingai pasprukti.

— Dievuliau, kiek vargeli! Ar tai sapnuota? — dėjavo Ruskiėnė.

Senis Ruskiys tylėjo.

— Kad nors pasisektų pasiekti stotį, kad bent nesugestų «tamabilius», toks smėlis! — vėl jaudinosi Ruskiėnė.

— Ne biesas nešė iš Lietuvos... Ar dronos nebuvo? Paklausk bobų, tai visada be galvos liki. Lyg tėva, motiną užmušęs žmogus turi tokį vargą varėti, o paskui bėgti, lyg paskutinis vagnis, — pyko Ruskiys.

— Arž vien mamą kalta. Juk vi si norėjome į tą Braziliją, visi tikėjome kėsienio gyvenimo, — užtardama motiną kalbėjo Genė Ruskiytė.

— Tu jau daug išmanai. Maniai

į pones išėiti. Žūrėk, kokios rankos nuo kavos raškymo. Kojos «bištų» nuėatos. Dar jį mat kalbės. Būčiau jūsų neklausęs ir po šiai dienai būčiau Lietuvoje duonos turėjęs ir žmogumi būvęs.

Genė pasižiūrėjo į sugrubusias rankas ir nutilo. Jai gaila buvo motinos. Kas gi tikėjo, kad jį tokį vargeli teks pakliuti.

Visų nuotaika buvo prisėkta, tačiau visi troško kuogrečiau privaziuoti stotį. O saulė, lyg keršidama vis daciau kepino.

Po aštuonių valandų kelio sunkvežimis pasiekė R. miestelį. Visi lengvąsiu atsiduso.

Genė dar karta atsigrįžo ir pažiūrėjo į tą pusę, kur toli, toli liko N. fazenda, kurioje ji su savo šeima pusanturų metų, lyg kalėjime išgyveno. Ji visa širdimi troško nors trumpa laiką pagyventi kokiam nors mieste. Ji labai pavydėjo savo kaimynams, kurie važiuo į S. Paulo. Ji vis norėjo praeitarti, kad ir jiems ar tik nebūtų geriau važiuoti į S. Paulo, bet bijojo tėvo. Žinojo, kad jis tik sėbars ją. S. Paulo ji matė tik pravažiuojant. Ir niekur mieste jai neteko gyventi.

Lietuvoje keturius metus ganė kar

Krito kitų kraštų pinigų kursas Lietuvos litas pasilieka tvirtas.

Paryžiuje Londone ir Vašingtone buvo vienu laiku paskelbtas pranešimas, kad Pradžija, Anglija ir Jungtinės Amerikos Valstybės sudaro valiutų santarvę pasaulio kainų pusiausvyrai išlaikyti. Sustarimai sakoma, kad kovai už pasaulinę taiką reikia ir ekonominės taikos bei ekonominės krizės nugalėjimo, o tai bus galima tik pašalinus iki šiol ėjusį pinigų karą, tarptautinės prekybos ir pinigų judėjimo varžtus. Kadangi Anglija ir Amerika jau anksčiau buvo sumažinusios savo pinigų vertę, tai dabar prie jų „derinasi“ ir prancūzai, maždaug 25% sumažindami savo franko vertę. Suilyginus valiutas, anglai, amerikoniai ir prancūzai stengsis toliau išlaikyti jų vertę, kad nuolatinis jų svyravimas neapsunkintų tarptautinės prekybos, kad pasaulinės kainos galėtų būti pastovesnės, kad kova su ekonominėmis krizėmis pasiekimas būtų sėkmingesnė.

Prancūzų franko nuvertinimas yra be abejoj, labai didelė sensacija. Turinti ne mažiau reikšmės kaip ir kokie kitai politiniai įvykiai. Tai prancūzų žvej labai giliai amerikiečiai ir angliai, tikėdamiesi visuotinio ekonominio pagerėjimo. Mums tos viltys atrodo žymiai perdotos, tačiau kas galėtų nepasitirti geroms viltims? Tačiau pačioje prancūzų visuomenėje kuri mėsta taupyti ir dėl franko nuvertinimo neišvengiamai turės nukentėti, Blitumo vyriausybės žygis reikšia nepasitenkinimą ir susijaudinimą. Vis dėlto valiutos nuvertinimo įstatymus parlamentas beių dauguma užtvirtino. Mat, už juos balsavo visos trys „laudies fronto“ partijos: socialistai, radikalai socialistai ir komunistai. Kas truputį keista, kad tos visos partijos sakėsi ir net tebesako franko nuvertinimui esančios priešingos, bet nebuvo kitos išimtys, todėl jos nenori nuverstį vyriausybės ir balsavo už nuvertinimo įstatymus. Vis dėlto galima laukti, kad agitacija prieš Blitumo kabi netą dabar pasitęstų.

Kaip savo laikui anglų svaro nuvertinimas daugelyje kitų valstybių priverstų nuvertinti savo valiutas, taip panašų pasiekę jau turėjo ir franko kritimas. Bematant 30% nuvertino Šveicarija savąjį franką ir Olandija guldeną. Po to, Graikija savo drachmą, o Latvija latą pagrindė anglų svaru, taigi taip pat atitinkamai savo valiutas nuvertino. Šiuo metu valstybių, kurios tebešlaiko aukso standartu ir savo pi-

nigų vertės nėra sumažinusios, Europoje liko labai nedaug, Vokietija, Italija ir Lenkija tuo tarpu sakosi nemanančios pasekti prancūzų pavyzdžiui, bet kas bus ateityje — sunku pasakyti. Juk ir prancūzų vyriausybė iki paskutinio momento tvirtino, kad laikysis aukso valiutos, nors, kaip dabar paaiškėjo, derybos su amerikoniais ir angliais dėl franko numušimo buvo pradėtos prieš tris mėnesius.

Ryšius su prancūzų franko ir kai kurių kitų kraštų valiutų nuvertinimu ir Lietuvoje staiga kilo susidomėjimas: kas bus su mūsų litu? Ar neteks ir mums pasekti prancūzų pavyzdžiui? Pagaliau, ar mes turime paliumuoti savo litą išlaikyti sveiką ir kokia mada iš to išlaikyti? Lietuvos bankas ir vyriausybė pasiskubino visuomenę informuoti, kad kaip anksčiau, taip ir dabar bankas ir vyriausybė yra esantys teisūs kitių kraštų pavyzdžiu nesėkmi ir lito vertės nuemožinti. Vyriausybė ir bankas dabartinu metu turi pakankamai priemonių lito aukso vertės pastovumui išlaikyti ir galimai spekuliacijai užkirsti kelią. Lietuvos banko aukso fondas yra tiek didelis, kaip dar niekad. Įvairių deivizų prekybos kontrolė gerai veikia ir sėkmes užkirsti kelią nepagrįstai vidus spekuliacijai. Užsieniais spekuliacijos mums nėra ko bijoti, nes neturime tokių vertybinių popierių, kurie galėtų būti tarptautinės spekuliacijos objektu. Priežastys, kurios vertė prancūzais numazinti franką, mums nėra labai aktualios. Kainos vi duije kyla, algos rodo tendenciją didėti, mūsų eksportas aptarnauja išlaidas importui ir kitiems būtiniems užsieniniams uokėjimams. Kai biudžetas subalansuojamas paprastomis pajamomis arba anksčiau metų biudžetų likučiais, valstybės išdai nėra reikalo kartoti rizikingų ir abejingų priemonių. Taigi, šiomis aplinkybėmis jokios ekonominės naudos iš lito nuvertinimo negalėtų būti, o suirutės ir naujų sutrikimų kiltų nemaža.

Centrai imant, mūsų vyriausybės ir Lietuvos banko vadovybės nusistatymas išlaikyti lito pastovumą yra ne tik galimas, bet ir vienintelai ekonomiskai prasmingas iš esmės sveiko Lietuvos ūkio finansų politikos pareiškimas.

J. E. Ark. Karevičiui 75 m. amž.

Šių metų rugsėjo 29 d. suėjo 75 metai gaibingajam Zemačių dieceizijos paskutiniam vyskupui, dabar marijonų vienuoliui J. E. ark. Karevičiui. Šį pavasarį, gegužės 16 d. sukako lygiai 50 metų, kaip Jis buvo išvestas kunigu.

Užsimušė karo lėkūnas Skaržinskas

Rugsėjo 25 d. rytą ties Kėdainiais ore susidūrė du naikintuvai, kurie abu nukentėjo. Vienas jų su sulaužtu propeleriu ir sulankstytais sparnais laimigai nusileido gretimoje dirvoje, o antrasis, kuriam buvo nuplėsta uodega ir trūko vairai, suarklaidi krito į žemę. Šiuo lėktuvu skridęs lakūnas lt. Antanas Skaržinskas buvo sunkiai sužeistas ir tuojau nugabentas į ligoninę mirė.

Vėlionio lt. Skaržinsko kūnas parvežtas į Kauną ir rugsėjo 28 d. iškilmingai palaidotas karių kapinėse.

10 m. nepuolimo sutarčiai.

1926 m. rugsėjo 28 d. Maskvoje buvo pasirašyta nepuolimo sutartis tarp Lietuvos ir Sovietų Rusijos. Taigi tai sutarčiai dabar suėjo lygiai 10 metų. Jos pagrindau yra padėta taikos sutartis iš 1920 metų m. liepos 12 d.

Sukaktis plačiai buvo paminėti Lietuvos ir Sov. Rusijos spaudoje.

Žemaičiuose pasirodė plėikiai.

Toišių, Plungės ir Tauragės apylinkėse vėl pasirodė plėikiai. Kartėnos kely trys vyrų sulaukė ūk. Mideikiene, sumušė ją ir atėmė rastiuosius apie 20 lit. Plungės vl. Pakerkių kaime naktį plėikiai įsiveržė į ūkininko Duburio namus ir grasindami revoliuorju pareikalavo atiduoti visus pinigus. Ūkininkas plėikiams parodė 100 litų ir 35 rusiškus sidabro rublius, kuriuos jie pasiėmė. Maždaug tuo pačiu laiku Tauragėje apliečia prek. Kušleikos krautė.

Kaip Kaunas minėjo Saulės kautyne.

Rugsėjo 28 d. visoje Lietuvoje buvo paminėta Saulės-Siaulų kautynių 700 m. sukaktis. Kaune mėnėjimo organizavo iš įvairių organizacijų sudarytas komitetas, kuriam vadovavo Šaulių S-gos vadas pulk. Saladzius.

Laikinoji sostinė iš ryto pasipuošė tautinėmis vėliavomis, bažnyčiose vyko pamaldos. Arkikatedros Bazilikoje pamaldose dalyvavo vyriausybės nariai, kariuomenės vadovybė ir organizacijų atstovai.

Prieš saulei leidžiantis prasidėjo iškilmingas Vytauto Did. muziejaus sodelys. Čia buvo pagerbti kritusieji dėl Lietuvos laisvės kariai. Kariuomenės vadas gen. št. pulk. Raštikis pasakė kalbą apie Saulės kautynių reikšmę ir senolių didvyriškumą ginant krašto laisvę. Mažos mergaitės prie Nefinomo Kareivio kapo atnešė gėlių. Po to įvyko kariuomenės, šaulių, organizacijų ir mokinių paradas.

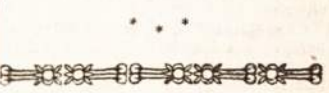
Į iškilmingą posėdį, kuris įvyko Vytauto D. muziejaus rūmuose, atvyko Respublikos Prezidentas. Pradėjo doc. Z. Ivinskis skaitė įdomią paskaitą apie Saulės-Siaulų kautynes. Žodį tarė ir Respublikos Prezidentas A. Smetona.

Vytauto Didžiojo muziejaus didžiojoje saleje bus įkaita marmurinė lenta Saulės-Siaulų kautynių sukaktuvėms atminti.

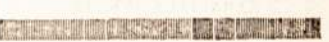
Iškilmingas posėdis buvo baigtas Šiaulių S-gos choro koncertu. Vakare mieste įvyko daug paskaitų.

Persvarstoma «Maisto» byla,

Spalio 1 d. apeliaciniai rūmai padėjo rūmų pirmininko J. Gudauskio pirmininkaujami, pradėjo svarstyti Šiaulių apygardos teismo pavasarį nuteistųjų J. Lapėno, Kubiliaus, Prancolio ir P. ir K. Lapėnų bylą. Bylai nagrinėti paskirtos trys dienos.

TIK «LIETUVY» PASISKELBĖS TAMSTA TURĖSI IŠ SKELBIMO NAUDA. SKELBIMU KAINOS PRIEINAMIAUSIOS.

Ruškiai pažistamas rusas rašė, kad Porto Feliz yra darbo cukraus fabrike. Atlyginimas mažas, bet geriau kaip fazendoje.

Apie pusianaktį atėjo traukinys. Nelaimingųjų emigrantų nieks neišėjo ir nieks nepasivijo. Kada traukinys iš R. stoties išėjo, emigrantai pasijuto, kad dabar jau nieks jų nesugrąžins į senąją fazendą.

— Kad nors ten darbą gauti, — rūpinosi Ruškienė.

— Jeigu jau rašo, tai gausite. O kaip mes važiuojame į S. Paulį, kaip į mišką, nei pažistamų, nei nieko neturime. Gal ir badu mirsi teks, — skundėsi kaimynė.

— Dievo valia. Vis kaip nors reiks gyventi. Gyvas neliesi į žemę.

Genė nesikišio į kalbą. Ji žiūrėjo pro langą į tamsią berybę ir svajonoje. Kad taip tėvas leistų, važiuotų ir ji su kaimynais į S. Paulo. Nors kelias dienas ten negyventi. Bet kur tau. Nėra ko ir galvoti apie tai. Pagaliau skirtis nuo motinos perdaug skaudu būtų.

Ruškio šeima atsiveiklinusiu kaimynais laimingai pasiekė Porto Feliz stotį. Po ilgo klaidžiojimo Ruškys rado nedidelį kambarį, kuriame laikė-

nai apsigyveno.

Cukraus fabrike darbo nebuvo galima gauti. Reikėjo vykti į fazendą, esančią už keletos kilometrų nuo Porto Feliz. Fazendoje Ruškys gavo darbo sau ir feimam su menku atlyginiu. Buvo kaip tik pats cukrausvėndrių kirtimo sezonas.

Ruškys su žmona ir abiem dukterim nuo ankstyvo ryto iki sutemos kirtė cukrines «kanas», kaip jas visi čia vadindavo. Pradžioje visa šeima uždirbdavo per dieną nuo 4 iki 6 mlrėli su. Ir čia darbas buvo be galo sunkus. Reikėjo dirbti iš visu jėgų, kad uždirbti pragyvenimui. Butą fazendoje davė nemokama.

Šioje fazendoje lietuvių nebuvo. Seniems Ruškiams buvo labai nuobodu Portugalikai jie labai blogai susikalbėdavo, todėl buvo dauciau ufsidarisi, tačiau nevengė pažinti. Liudė buvo dviem metais vyresnė ir skatėsi suaugusia pama.

II.

Gyvenimas slinko sena vaga. Ruškiams pažistami iš S. Paulo rašė, kad ten siaučia «krizė», kad jokio darbo niekur gauti negalima. Šimtai lietuvių bėga iš S. Paulo į fazendas ir čia į provincijos vietas. Nors ir čia buvo sunku, bet nebuvo išimtys. Reikėjo kęsti ir laukti gerėnujų laikų.

Ruškytės visą laiką svajonoje kada nors patekti į S. Paulo.

— Kai tik nors tiek pagrėis padėtis, pakliskime lėvus fazendoje ir važiuosime į São Paulo, — kalbėdavo Genė.

— Ir aš senai apie tai svajoju, — atsakydavo sesuo.

Tačiau Liudė svajonės greitai pakripo į kitą pusę. Ji susipjūzino ir

Genė buvo labai linksmo būdo, todėl nei vienas kaimynas, tiek senas, tiek jaunas nepradavo jos neužkalbinęs. Ji buvo dar visai jauna. Su vaikišku kuklumu ji kiekvienam šypodavo. Liu dė buvo dauciau savyje ufsidarisi, tačiau nevengė pažinti. Liudė buvo dviem metais vyresnė ir skatėsi suaugusia pama.

intimiai susidraugavo su vienu jaunu italu, gyvenusiu Porto Feliz miestyje. Italas dažnai lankydavo Ruškius. Ruškiai busimasis žentas nepatiko, o Ruškienė stačiai garbindavo jį.

— Tai lazdos reikia mergoms, — sakydavo piktas senis Ruškys, — užmirė visai lietuviškai ir kalbėti. Kur tik eina, ką daro, tai žiūrėk, jau ir tarėja su kokiu nors juoduku.

— Tai ką gi darys mergaitės? Jei savųjų nėra, tai su kitais pakalba. Bene kiti nežmonės, — mėginavo per kalbėti Ruškienė.

Kada vienas kartą Liudė pasiskė tėvams, kad italas padaręs jai pasiūlymą apsviesti Ruškys vos nesusimušė su pačia.

— Niekad nesutiksiu, kad mano duklė ištekėtų už svetimtaučio!

— Tai surask jai nesvetimtautį, kad guduris esi, — ginčijosi Ruškienė.

— Kai bus laikas ir surasiu. Ne senai baigė kaulus ganyti ir jau ištekėti užsigėidė.

(b. d.)

Vietos lietuvių gyvenimas.

APVOGĖ SAVO SUZIEDOTINĖ.

S. Paulo mieste gyvena lietuvių Ona Kazlauskaitė, kuri prieš kiek laiko susipažino ir susidraugo su Viktoru Matulevičium. O. Kazlauskaitė Brazilijoje gyvena jau aštuonius metus. Visą laiką tarnavo pas ponus ir turėjo susitaupusi keletą tūkstančių milreisų. Jos kavalierius V. Matulevičius, patyręs, kad Kazlauskaitė turi nemažai pinigų visokiais gudrais būdais ėmė tuos pinigus vylioti. Visų pirma jis pažadė jo greitai vestis ir su ja susziedavo.

Vieną dieną V. Matulevičius atėjęs pas O. Kazlauskaitę pasisakė gavęs laisvą iš provincijos nuo vieno draugo, kuris jam rekomendavo labai pigiai pirkti žemę su namais. Čia Matulevičius ėmė visai įkalbinėti O. Kazlauskaitę pirkti žemę „tėmę“. Kadangi ji abejojo ir bijojo duoti pinigų, tai V. Matulevičius pažadėjo padaryti dokumentus abiejų vardų. O. Kazlauskaitė nieko blogo nesitikėdama tuojau padavė 1.500 milreisų. V. Matulevičius paėmęs pinigų kelioms dienoms išvažiavo Sugrįžęs sutarė greitai vestis ir važiavo ti gyventi ant „nupirkto žemės“. Čia O. Kazlauskaitė buvo antra kartą apgauta. Ji savo pinigais nupirkto žemės žiedus, baldus, įtaisė puikiausius „suzieduotinius“ rūbus ir kt. Tačiau V. Matulevičius dėl kažkokių priežasčių vedybas atdėliojo. Paskui sugalvojo, kad pirmą jį abudu turį nuvažiuoti apžiūrėti pirktą žemę. Jis liepė jai pašitioti su savim visus pinigus. O. Kazlauskaitė turėjo dar 3.400 milreisų, kuriuos pasimė susavim. Jiems nuėjus į stotį V. Matulevičius paėmė iš jos pinigų su reikiu ir įdėjo į savo dėmę daniuką. Paskui pasakė, kad jis dabar negalįs jos imti su savim, nes kartą važiavo jo draugas. Jokio draugo ji nemačius. V. Matulevičius greitai išėjo į traukinį ir kažkur išvažiavo su išviliotais pinigais. V. Matulevičius iš O. Kazlauskaitės išviliojo apie 6000 milreisų.

Spėjama, kad V. Matulevičius dabar gyvena Rio de Janeiro. S. Pauli gyvenęs ant rua Canindė Nr. 196. O. Kazlauskaitė gyvena Aven. Angelica, 1311.

K-as.

L. R. K. BENDRUOMENĖ IŠKILMIN. GAI PAMINĖJO KRISTAUS KARALIAUS ŠVENTĖ.

Praeitą sekmadienį S. Paulo L. R. K. šv. Juozapo Bendruomenė gražiai atšventė Kristaus Karaliaus šventę. Šv. Antano bažnyčioje buvo atliktytos iškilmingos pamaldos. Pamaldų metu giedojo Bom Retiro „Vilties“ ir Vila Belos liet. jungtinis choras. Per otertorių dain. Laurinaitis pagiedojo „Kad skausmas tau širdj“.

Ta proga įvyko Bendruomenės susirinkimas, per kurį kapelionas kun. P. Ragainas skaitė įdomią ir turiningą paskaitą apie katalikiškąją veiklą. Po paskaitos ėjo meninė dailis, kurios dalis dėl skubaus pasirodymo nepavyko. Meninėje dalyje dalyvavo smuik. St. Maculevičius, E. Pažera ir dainininkai St. ir J. Vinkauskai, pianistai J. Stančiūnai ir akompanuojant. Šventės paminėjimas baigtas Tautos Himnu.

Dalyvis.

ŽMOGŽUDYSTĖ FRIGORIFICO ANGLIO.

Šiomis dienomis Frigorifico Anglio miestelyje viename pensione susiginėjo

du brazilai dėl kažkokių gatvės merginų. Vienas supykęs išsitraukė peilį ir smogė antram į krutinę, padarydamas penkias žaizdas. Sužeistasis mirė vietoje.

J. Mackus.

LIETUVIŲ KOOPERATYVAS FRIGORIFICO.

Frigorifico Anglio lietuviai jau senokai, kaip deda pastangas atidaryti kooperatyvą. Kadangi tam buvo nemaža kliūčių valdžios įstaigose, tai Frigorifico Anglio lietuviai į naujai organizuojamą kooperatyvą įtraukė daug ir brazilų. Dabar kooperatyvas turi 150 narių, kurių kelios dešimtys yra lietuviai. Išrinkta nauja kooperatyvo valdyba, į kurią įeina brazilų ir lietuvių. Tikėtasi greitai laiku atidaryti pirmąją krautuvę.

J. Mackus.

STATO AMERIKA PIRTYJE.

Vila Anastazijos jaunimas lapkričio mėn. 14 d. lietuvių mokyklje stato gražią 3 veiksmų komedią iš prieškarinio Lietuvos gyvenimo laikų „Amerika Pirtyje“. Vaidiniai jau rimtai rengiamasi.

E.

Birutės šaltinis Birštone.

DIDŽIULĖ EKSKURSIJA Į SANTOS PAJŪRĮ.

Lapkričio 15 dieną (sekmadienį) S. Paulo Liet. Klubas organizuoja didelę ekskursiją į Santos pajūrį. Klubo valdyba išsiuntinėjo raštus S. Paulo lietuvių organizacijoms ir jų skyriams, kviesdama dalyvauti ekskursijoje. Ekskursijoje dalyvauti paskvie ti visi lietuvių mokytojai su mokiniais ir skautais. Ekskursijai jau gautas bilietų papicinimas ir rezervuoti vagonai.

Į Luz stoties ekskursija išvyks rytiniu traukiniu 5 val. ir 35 minut. ryto. Grįžt iš Santos 8 val. vakaro. Į ekskursiją užsirašyti galima „Lietuvio“ redakcijoje ir pas visus lietuvių mokyklų vedėjus Bom Retiro, Mokus, Vila Belos ir Vila Anastazijos rajonuose. Užsirašyti ir pinigų už bilietą įmokėti galima iki lapkričio 13 dienos 7 val. vakaro.

Spėjama, kad šioje pirmoje didesnėje lietuvių ekskursijoje dalyvaus daug žmonių, ypatingai mokyklų vaikūbių, kuriems gauta dar specialii geležinkelio bilietų nuolaida.

Kelionė į Santos ir atgal II klase

su specialiu papiginiu kainuos 5\$800. Mokyklų mokiniai iki 12 metų gali vykti du vienu bilietu, tai yra už 5\$800.

ISPŪDŽIAI IŠ LIETUVIŠKO VAKARO

Praeitą šeštadienį, spalio mėn. 24 d., pripuolamai atvykus į São Paulo, teko dalyvauti lietuviškam vakarėly. Vakaras buvo Mokos lietuvių mokyklos rūmuose ir netgi pačios mokyklos vardu rengtas. Todel eidamas į jį jaučiau si turėsiu dvėjopą malonumą: pamatyti mūsų kultūros židinių rengiamas savo broliams išvytams pramogėles ir antrą nors menka savo auka, paremsiu mokyklą, kurios naudai vakaras buvo rengtas ir kuriai tokia parama be abejonės labai ir labai reikalinga.

Sao Paulo, kur daugiausia ir yra susispietusių mūsų lietuvių, buvau senai, todėl ir lietuviškus vakarus senai teko matyti. O turiu prisipažinti — esu didelis jų megejas. Tai gi į vakarą ėjau pakelta nuotaika.

Atėjęs į mokyklą susižavėjau jos grožiu ir didingumu. Net pavydėti ėmiau savo broliams sanpauliečiams, kad jie turi tokias gražias ir erdves nuosavas pastoges. Tik vėliau, vakrui baigiantis teko nuliūsti, kad tie mūsų laimingieji broliai sanpauliečiai nemoka naudotis tuo dideliu turtu, kurį jie turi.

Vakaras, turiu pasakyti, parngė ir programos atžvilgiu, buvo labai puikus. Labai gražiai parngta scena, bet dar gražiau joje buvo atliktas vai-

saite triukšmanti ir giniot's tikslu išprovokuoti peštynes. Didžiausiomis tvarkdarių pastangomis, kelis kartus tie «divyriai» buvo išprašyti lauk. Bet jie ir vėl susirinkdavo — kas gi numalšins pamišėjų gaują, atėjusių į vakarą suvesti saskaitas.

Ir nors iki rimtų peštynių nepriėta, tačiau vakaras teko uždaryti ir paprasčiai likusius svečius išsiskirstyti.

Vakaras užsibaigė ir padoresni svečiai išsiskirstė namo, bet įtūžusieji galvijėliai, sako, dar ilgai ganiuosios po Moką grasinami vieni kitiems ugnimi ir kardu. Ir tai darė ne svetimieji, bet mūsų pačių broliai, lietuviai, atvykusių į čia į šią svečią šalį su geresnio buvimo iškūti.

Grįžau iš vakaro tokia nuotaika, kokią gal nebuvo ir brangiam tėvui mirus. Liūdna ir skaudu ir šiandieną tai prisiminus!

Liūdna, kad vieni trūšia, dirba, stengiasi įnešti į mūsų gyvenimą ką nors gražesnio, kilnesu, kultūringo. Kiti, gi jų tas kilnias pastangas verčia niekais ir visoms bendrai duobė kasa.

Jaunime, jauniel! pagalvok ką tu darai ir kur eini? Tu savo jaunas jėgas ir gausią energiją sunaudoji ne tik savo, bet ir visos kolonijos pradžiai. Tuo tarpu visada gailetum sunaudoji ją naudingsiems tikslams. O progu čia S. Paulo, tame mūsų kolonijos kultūros židinyje, tu turi daug. Tik panorek jas išnaudoti ir savo jauną energiją pakreipk tinkama linkme!

Mes, gyvendami tolimoje provincijoje, daug vilčių dedame į jus. Bet šiandieną jau mata, kad apsvilsiame. Jus gyvenate kultūringame didmiestyje. Savo apredais ir išorine išvaizda esate daug pranašesni už mus, bet siela ir ki tonis žmoniškoms būdo ypatybėmis noprilyginti mums, nors mes gyvename ir žiauriuose Brazilijos miškuose.

Stenkities įgauti daugiau žmoniško kultūringumo, nes kitaip jūs gyvenimas ruoš liūdnes perspektyvas!

J. V. iš Mato Grosso.

FUTBOLA RUNGTYNĖS.

Močas. Praeitą sekmadienį «Lithuanijos» Moko skyrius turėjo rungtynes su brazilų sporto klubu «Ideal» ir smarkiai juos suplėkė. Pirmosios lithuaniečių komandos išlošė 5 : 0; antrosios — 2 : 0. «Lithuanijos» futbolu žaidikai skundėsi, kad su tokiu klubu nedomu esą lošti.

D-vis.

Šį sekmadienį, lapkričio m. 1 d. 2 val. p. p. Moko Lithuaniečiai žais draugiškas rungtynes su «Ryto» futbolu komandomis. Rungtynės įvyks Lithuaniečių aikštėje, Avenida Paes de Barros. Kaip matyti, loš lietuviai prieš lietuvius. Tačiau pasižiūrėti, manau, bus įdomu.

Koresp.

ŽYMIOS KREPŠIASVYDŽIO RUNGTYNĖS.

Spalio mėn. 27 d. naktį 9 val., atpripai apšviestoje aikštėje įvyko Sao Paulo miesto krepšiasvydžio pirmenybių rungtynės tarp stipriausių Sao Paulo krepšiasvydžio komandų „Esperia“ ir „Corinthians“ klubų. Rungtynių susirinko pasižiūrėti 5.000 žmonių. Laimėjo „Corinthians“ rezultatu 16:15. Pirmą puslankį „Esperia“ buvo išlošusi 12:7.

E.

Kaip kovoja anglai su arabais.

Rianšems Palestinoje dar vis nesibaigiant ir turint tendenciją dar didėti anglų vyriausybės šis padėtimi labai susirūpino. Neseniai daugiau kaip tuzinas anglų lektuvų, esančių arabų Royal Air-Force pusišaly, gavo įsakymą išlaikyti angų didybę ir apsaugoti turtą. Mat, esantį šiam arabų pusišaly anglų mandatinės ir protektoriatinės srities britų imperijai turį trijų metų reikšmės:

Jos guli oro kely, taip vadinamame „oro kanale“, kuris suvienytas su Indija, nepaisant perskraidomų britų valdomų sričių arba „laisvosios jūros“.

Jos duoda galimumą imti iš Irako žibalą ir ateity patikrins sąlygas naudotis Mossulo žibalais.

Be to, jos tinka žibalo transportams į persų įlanką ir rytų Viduržemio jūros uostus.

Šioms didžiulėms sritims apsaugoti imamasi šių priemonių: Hinai (Irake), yra vyriausioji arabų pusišaliui oro laivyno vadovybės su vice maršalu prysaky. Nuo 1921 m. šis maršalas vadovauja visoms britų trupėms (kariuomenės dalims). Jis turi savo žinioje pagrindiniausias kovos priemones — bombonešius ir šarvuotus automobilius. Sakysim, Bagdade yra viena bombonešių eskadrilė, transporto rinktinė ir du šarvuoti traukiniai; Mossul — viena bombonešių eskra, šarvuotų automobilių kompleksas; Ammare — viena bombonešių eskadrilė 4 šarvuoti traukiniai. Šis didelis šarvuotų traukinių ir automobilių skaičius aiškina ypačingą padėtimi Transjordanijoje, kur šarvuotos dalys privalo patruluoti, kad gnetų sulaukinti beduinus, traukiančius šachtų tvarką.

Iš viso Didžiosios Britanijos imperijoje, taip vadinamoj „Rytų dominijon“, be vienos eskadros, esančios Kharume, anglų — septyni Sudane, esama 11 eskadronų. Lektuvų esama per 300 su laktalais, 10 šarvuotų traukinių ir kit.

Kaip atrodo šis saugumas praktiniu požiūriu? Čia vieninteliis pavyzdys.

1928 m. rugpjūčio mėn. viena arabų kolona iš 5000 gerai ginkluotų čibuvų, kilinto iš Hamado provincijos, plėšimo tikslais nuvyko į Transjordaniją. Vienas kaimas buvo visiškai apiplėštas. Užpuolikai su didžiuliu grobiu parvyko atgal... Tuo tarpu pakilo bombonešių eskadra pasitikti arabus ir užklupo kely. Lektuvai sukėlė pusiau laukinė tautelę nepaprastai paniką; kolona tuojau pradėjo bėgti. Anglų laktalai atidengė kulkoavardžių ugnį. Kur aramai tik buvo susispietę į grupes, buvo bombų sodraskyti. Veikiai laktalais skrido į bombų ir amunicijos sandėlius pasiimti reikiama bombų kiekį arabams atakuoti. Arabai apsidžiaugė, kai pamatė staiga atsikreidant pilkuosius arsus Po 3 valandų laktalai vėl bombarduodami arabus. Tačiau naktis arabus nuo „dangiosios ugnies“ išgelbėjo. Rito jaus dieną laktalai buvo vėl atsikreidę.

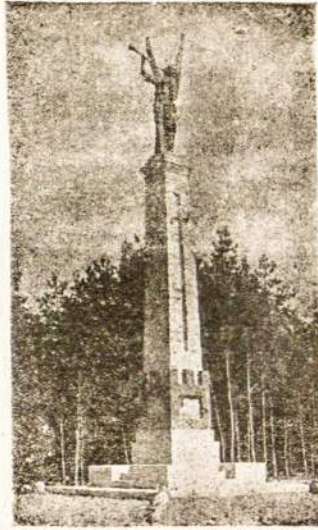
Skerdynės užtruko ištisą parą. Pagaliau iš 5000 žmonių tesugrįžo į savo gimtąsias palapines tik aštuoni begliai. Nuo to laiko plėšimo ekspedicijos, organizuojamos ir dideliu mastu, buvo nedekingos.

Antras įvykis buvo 1931 m. Šį kartą buvo turima reikalo su žibalais. Gyventojai, gyvena žibalo srityse, buvo itin sunkiai sukaubiami su angliais. Bombonešius ir šarvuotus automobilius rinktine nepavyko kaip reikiant apsaugoti milijoninių turtu. Tada pareikalavo oro laivyno vice maršalas vieną batalioną kariuomenės iš Egipto. Per penkis ir pusę dienas buvo į Bagdadą iš Maaskaros (Egipte) pristatyta 5 kariuomenės ir 548 kariuomenės. Devyni lakt-

tuvai atskrido per 12 — 13 val. 1200 km. su visišku pasirengimu į kautynes. Tačiau viena bataliono kulkuosvaldininkų kuopa buvo užklupta smilynuose uragano. Tuo tarpu vietos kariuomenė visomis galimomis priemonėmis teko kovoti su įsitusiais gyventojais ir juos įveikti.

Apskritai, kova su arabų plėšikais trunka tol, kol nepanaudojami kovai laktuvai.

JEI NORITE SIUSTI PINIGUS LIETUVA, tai pasinaudokite gera proga ir užieikite į Liet. Naujus, RUA BANDEIRANTES, 92. Darome pinigines perlaides į Lietuvą litais. Pigiau patogia ir greičiau, kaip kitur.

Laisvės paminklas Alytuje.

Šalis, kur ūkininkai nesėja javų.

Atlanto vandenyne, prie pat Žemųjų speigračio, duoko didelė Islandijos sala, kurios plotas beveik du kartus didesnis už Lietuvą (be lenkų okupuotos dalį). Salos paviršius susidaro iš pelėnų ir sustingusių šios lavos, kuri kadaise veržėsi iš daugelio ugnikalnių. Yra ir keletas neužgesusių ugnikalnių, iš kurių dažnai kyla dūmai. Kaimų viršūnės padengtos smėniu sniegu ir ledynais. O vietomis yra didžiulės karštos versmės, iš kurių nuolatios veržiasi ir muša aukštyn kašto vandens čiurkšlės. Islandijoje želma lėta ir šalta, o vasara trumpa, miglota ir vėsi. Didelių miškų čia nėra, nes vietomis apatinis žemės sluoksnis ir vasaros metu neatyla. Todėl medžiai negali giliai įleisti šaknų. Tikrai maži kreivi berzeliai ir skurdžios pušaitės auga tarpukalnėse. Labai maža žalūnynų, dar mačiau derlingų laukų — tik plikos uolos liūduli dūnko aplink. Labai skurdi atrodo Islandijos sala, bet visviena žmonės ją vadina.

LAIMINGIAUSIA SALA PASAULYJE

Islandijos gyventojai yra labai aukštos, kultūros, darbštos, patvarūs, myli savo šaltą tėvynę. 100 tūkstančių ketvirtinųjų kilometrų plote gyvena tik 110 tūkstančių žmonių. Tai šleima maža ka daugiau, kaip po vieną žmogų kilometrui. Bet ir tie patys susispietę šios pakrantėse, kur šilčiau, šilčiau ir daugiau gany kūr. Dėl trumpos ir šalios vasaros čia negali augti javai,

todėl niekas čia jų ir nesėja. Tikrai daruose pasodina bulvių, ropių, brukų ir kopūstų. Užtat čia labai daug cerų anykių, kuriose islandai augina tūkstančius gražių avių ir kiek mažiau raguočių. Bet didesnė dalis gyventojų verčiasi žvejyba.

VISOJ VALSTYBĖJ TIK VIENAS, MIESTAS.

Tai yra Reikjavikas, Islandijos sostinė, kuriam gyvena beveik apie pusę visų salos gyventojų. Mieste nėra autobusų nei šiaip greitai lakančių automobilių, nėra tramvajų. Bet užtat yra daug mokyklų, ligoninių ir prieglaudžių seneliams ir našlaičiams. Islandijoje nėra beraščių ir nemokančių skaityti.

VIENAS KALEJIMAS — IR TAS TUSCIAS

Islandai dori, taikingi žmonės, ne svetimauzdžiai. Todėl jų tarpe nėra visai vagių ir žmogžudžių. Jei pasitiko mažą nusikaltimą, tai teismas uždeda pinigine baudas laisvareykės reikalams. Todėl vieninteliis kalejimas Reikjavike beveik visados stovi tuščias. Į jo sargui didelė naujiena sulaukti „svetėcia“, kurį reikia atskirti nuo visuomenės. Islandijoje nėra nuolatinės policijos. Tas pareigas eina žmonių rinkti garbės milicininkai, kurie nesisia ginklų nei uniformos. Šiaip jie dirba savo kasdienį darbą, kaip ir kiti

piliečiai, bet pastobėję netvarką ar įtatyčių laužyną, tuojau gaili pasinaudoti savo teisėmis. Daugelis islandų, kurie nėra buvę užsieniuose, nėra matę kariuomenės, šarvų, nei patrankų, nei islandija visai nelaiko kariuomenės. Visam krašte nėra nei vieno kareivio; Anksčiau Islandija buvo Danijos globos, bet 1918 m. paskelbė nepriklausomybę. Dabar ji valdosi savarankiškai nors Danijos karalius laikomas ir Islandijos karalium. Visą valdžią turi žmonių rinkta taryba, kuri rūpinasi visais krašto reikalais.

TEN NERA ELGETU IR BETURČIU

Nelaikydama kariuomenės nei policijos šalis sutaupto labai daug lėšų. Todėl taryba arba seimas aprūpina visus senius, našlaičius ir paliegelius. Visi, kurie reikalingi globos ir pašalpos, gauna ją iš valdžios. Todėl krašte nėra elgetų nei viešųjų beturčių.

VANDUO APŠILDO GYVENTOJU NAMUS

Labai įdomu, kad Islandijos sostinė namų apšildymui nevertoja malkų nei akmens anglių. Netoli nuv Reikjaviko miesto yra didžiulis geizeris (karšto vandens versmė), iš kurio gelmi nuolatios muša karštas vanduo. Per kokį kilometrą aplink geizerį dūnko vandens garai. Islandijos valdžia nutiesė vamzdžius nuo to geizerio į miestą, ir dabar šis vamzdžius karštas vanduo teka į miestą. Vamzdžiai išvedžioti į visas mokyklas valdžios įstaigas ir gyventojų namus, šis nuolatos bėga karštas vanduo ir puikiausiai apšildo visą Islandijos sostinę. Nors tų vamzdžių įvedimas kainavo nemaža pinigų, bet dabar islandai turi labai patogų ir visai nemokamą apšildymą.

SILKES MAINO I DUONA

Kadangi Islandai javų nesėja, tai duonai ir pašarui grūdus įsiveža iš kitų valstybių. Islandijos žvejai sugauna įvairios žuvies ir labai daug silkų. Net ir kitų valstybių žvejai atplaukia silkų žvejoti prie Islandijos pakraščiu. Jie žuvis ir silkas parduoda užsieniams ir už tuos pinigų perkaši duonos ir pašaro. Taip pat jie parduoda daug avienos, vilnų ir avių kailių. Nors ši sala šalta, šiauri ir neturi nuosavos duonos, bet jos gyventojai gyvena gražiau ir perteklingiau už daugelio didelių ir turtingų valstybių gyventojus.

LIETUVIS SIUVĖJAS

ALEKSANDRAS BAGDONAS.

Diplomuotas Rigos Instituto ir Klai pėdos Amatų Rūmų. Pirmas po kariuomenės laikų lietuvis išlaikęs valstybinius siuvimo egzaminus Lietuvoje. Darbas sąžiningas, greitas ir gražus. Siuvami įvairūs viršėli rūbai, kaip kostiumai, paltai ir t. t. Lietuviams nuolaida. Didelis užsieniųjų ir vietinių medžiagų pasirinkimas.

Siuvykla:

Rua da Mooca Nr. 534-B S. Paulo

LIETUVIS

— GYVENIMO VEIDRODIS.

Klikos.

Mūsų išeičioj yra labai išsilpėtusias šaikos, arba klikos. Čia dedame profesorius P. Slaveno straipsnį iš „Naujosios Remuvos“, kuris paaiškina klikų reikšmę ir vertę.

Red.

Klika yra siaura visuomenės grupė, susidariusi asmeniškoms, savanaukiškiems tikslams siekti.

Bendrai imant, klika nėra nei draugija, nei bendrovė, nei šiaip kokia organizacija. Ji neturi nei rašyto statuso, nei nustatyto prezidiumo. Tiesiog koks Jonas ima šilietis prie Petro, Petras — prie Jurgio, Jurgis vėl prie Jono, — ir klika jau parušta. Klikininkai reklamuoja viens kitą, daro protekcijas savims žmonėms, kartu dėva lutrygas prieš „nepageidaujamus“ asmenis, ir taip pamažu jie įsigali.

Klikų veikimas kiek primena banditizmą. Visuomenėi klikos kenkia, turbūt, daugiau kaip vagių ir piešikų gaujos; bet jos eina „kultūringesniais“ keliais. Klikų banditizmas yra labiau moralinio pobūdžio: pletka, šmeižtai, protekcijos, slapti susitelkimai prieš balsuojant, kolektyvė autoreklama — štai mėgiausiai klikininkų kovos metodai. Klikininkai mėgsta išviršinti padorumą bei teisėtumą. Bet iš klikų tarpo kartais iškyla malvercijų ir dar blogesnių dalykų, duodančių darbo jau prokuratūrai.

Kiekviena klika yra, be kita ko, savitarpio auklėjimo (tikriaus demoralizacijos) raišis. Ji teikia „moralės“ paramos savo nariams, pataikauja jų savimeičiai ir visokiais sofistais patalšina savo veiklą. Tik šiuo „auklėjimu“ galima išaiškinti, kodėl šiaip gana padarūs žmonės, patekę klikon, dalyvauja toli gražu negarbingoje veikloje. As menys, užsidarę klikoje, pamažu prapanta ir viską žiūrėti bendru klikos požiūviu. Klikos dalyviai esą kilniausi, išmintingiausi žmonės. Kiti esą neįmanantys, nenaudėliai, arba, geriausiai atveju — nesugyvenami tipai. Su jais nėra galima teisingai elgtis. Klikininkai sugeba įtikinti vienį kitus, kad jie visada esą geri, o jų priešininkai — blogi. Jie nuolat kartoją posakius apie savo nuopelnus ir kitų nedėkingumą. Ypač tai mėgsta klikininkai puošti visokiais obaisiais ir skelbtis idealistais, pasiukojusiais bendram labui. Dažnai jie tuo tiki, arba bent priverčia save tikėti.

Labai dažnai klika prisilima kokį nors ideologinį atspalvį, pridengdama juo savo darbus. Tai yra vadinamos politinės klikos, kurias daug kas painioja su partijomis. Politinė klika ir politinė partija nėra tas pats — jau dėl to, kad klika niekad nebūna didelė; ji retai kada turi daugiau kaip keliolika narių; mat, didesnėje klikoje atsiraa naujos klikos, ir ji savaime skils. Politinės klikos atsiranda partijų viduje ir suparalizuoja jų ideologinį gyvenimą. Klikos čia nėra esminis partijos elementas, bet sunki liga. Smunkanti politinė partija į galą skyla į politines klikas, ir ne kiekvienas moka atsikirti, kur baigiasi ideologinė veikla ir kur prasideda klikų darbas. Tačiau atsikirti labai lengva: reikia tik atkreipti dėmesį į vadų santykį su jų pasekėjais. Politiniai klikininkai visada traukia savos pasekėjus ne kaip bendraminčius, bet kaip pakalikus; juos tik kureto, stumdo ir išnaudoja, nesakydami gero žodžio. Pasitumdami politinių vardu rolę, klikininkai reikalauja ir „vadinamojo“ aklo paklusnumo bei fanatiškos neapykantos kitiems, o patys eina į visokias kombinacijas su „ideologiniais priešais“. Smulkii vadų ambicija ir klikų egoizmas žudo politines sroves; tačiau kliki-

ninkai, užtikrinę sau asmeniškai šiokia tokią stėitį, per daug nesistelėja dėl pralaimėjimo: jie visur pasistengs prisitaikinti.

Eiliniai klikininkai pasižymi bailumu. Bailumas suvoro juos krūvon; jie veikia, vieni už kitų užsikabindami, vieni kitiems pataikaudami, — drebėdami už savo pozicijas.

Klikos tiesiog neša galą socialiniam gyvenimui. Kiekvienas kolektyvas, kiekvienas organizacija, jei tik joje privysta klikų, nustoja normaliai veikti, ima merdėti ir pagaliau žūsta. Klika, atsiradusi kokioje nors finansinėje bendrovėje, po kiek laiko subankrutina „neįtraukiškus“ kompanijonus ir sušikvioduoja visa būzn, pasitumdama sau bendrą turtą. Klika — tai visuomenės lga, arba net daugiau — tai

Ir jūra gali išdziūti.

Tokį liūdną likimą mokslininkai pranašauja Kaspijos jūrai, esančiai Užkaukazyje Rusijoje. Kaspijos jūra visai nesusiėkia su kitomis jūromis nei su vandenynais. Tikrai daugelis upių maitina ją savo vandeniu. Ir jei tas upes užtvenkume arba nukreiptume kita kryptimi, per keliolika metų Kaspijos jūra visiškai išdziūtų. Ir anksčiau Kaspijos jūra dažnai nusekdavo, bet vėliau jos vanduo ir vėl pakildavo. Per paskutinį dešimtmetį jos vanduo nukrito net 1 metrą ir 14 centimetrų žemiau normalaus lygio. Tuo pačiu ir jūros plotas sumažėjo 19,000 kv. kilometrų. Kur anksčiau buvo jūra, ten dabar šliūksa sausuma, smėlynai ir žvyriniai. Daugelyje vietų atsirado sekliumos, salos, iškilę pavėšii senoviškos Saichoro tvirtovės griuvėsiai, kurie seniau buvo vandeniu. Jūroje žymiai su-

lygumų visas vanduo laisvai nubėgdavo į upes, iš jų į jūrą. Dabar vanduo užsilaiko arimuose ir susigeria į žemę. Todėl Kaspijos jūra vis mažiau gauna vandens. Jei tų upių vanduo, kurios teka į Kaspijos jūrą, kasmet bus vis daugiau sušaukomas, tai jūra dar labiau nuseks, o tada gali išdziūti Amu Darja, Sir Darja ir kitos upės, kurios teka iš Kaspijos ir drėkina Kirgizijos laukų ir ganyklų plotus Tada tas kraštas pavirstų dykuma. Todėl dabar norima įkasti daugybę kanalų ir nukreipti į Kaspijos jūrą Dono ir kitų didelių upių vages. Tuo būdu Kaspijos jūra būtų apsaugota nuo išdziūvimo.

Padėka.

Sporto S-gos „Lithuania“ Centro Valdyba išreiškia širdingiausią padėką S-gos mecenatui Liet. Konsulato sekretoriui ats. kap. Juzovui Čiuvinskiui, panaudojusiam 100\$000 centro rinktinės futbolo komandos sudarymo išlaidoms padengti.

„LITHUANIJOS“ C. V.-BA.

Lietuvoj šiena bevežant.

visuomenės gangrena, nuo kurios išgydyti tegali chirurgo peilis.

P. Slavėnas.

Iš „Livien“

SKELBKITES
TIK „LIETUVY“

Suvenitas Holandijos Bankas
(O Banco Holandez Unido)
RUA DA QUITANDA Nr. 101 SÃO PAULO
tai tiltas, jungiąs Tamstą su giminėmis ir draugais
Lietuvoje
Suvenitas Olandijos Bankas gali išrūpinti Tamstai EMIGRACIJOS ČEKIUS 3000\$000 VERTĖS.
kurį privalo turėti kiekvienas emigrantas, įvažiuojantis į šią višningą valstybę ir norint sūsti pinigus į tėvynę per mūsų banką. Jis gali būti kaip
ČEKIS IŠKEISTAS Į JŪSŲ ŠALIES VALIUTĄ
ir išmokėtas bet kurioje vietoje.
Turėdamas sutauptų Tamstą gali jas padėti į mūsų banką, į savo atskirą esamąją sąskaitą ir gauti
4 1/2 0/0 metiniu nuosimėčiu
kurios išmokėtas du kartų į metus, tai yra pabnigoje birželio ir gruodžio mėnaisiu.
Jūsų garantija yra
Hollandsche Bank - Unie N. V. Amsterdam
su skyriais visuose pasaulio šalyse, kaip Rio de Janeiro, Santos, Buenos Aires, Caracas, Haifa, Istanbul, Williamstad ir Oranjestad.

SÃO PAULO — RIO DE JANEIRO.

Įdomiausia kelionė automobiliu. Už 120\$000 Tamsta galite padaryti puikią ekskursiją tarp dviejų didžiausių miestų patogiausiose automobiliuose Vietų užsakymai viešbuty „Esplanada Hotel“, arba susisiekiama bendrovės „CONDUZ“ raštinėje per telefoną: 4-9160 ir 2-3055.

ĮŠSIMOKĖJIMUI PIRKTI DABAR IR MOKĖTI PASKUL.

Mūsų krautuvė parduoda: įvairius baltinius, staltieses, paklodes. Baltiniai ponloms šilkiniai ir kitokios medžiagos. Jaucosioms valtinai iš vie tinių ir užsienioj medžiagų. Marškinių vyrams visokiausių rūšių. Gumos paltai vyrams ir moterims ant užsakymo. Duodame savo darbo pilną garantiją. Teiraukitės pas mūsų agentus be kompromisų. Šaukti telefonu 4-6129. CASA CONFIANÇA M. L. Rua Ypiranga, 129 sob.

VISUR IR VISADA BŪK LIETUVIS!

O kiekvieno lietuvio — išeičio pareiga skaityti didžiausį, įdomiausį ir pigiausį visoje Pietų Amerikoje savaitraštį „LIETUVIS“.

DR. EDITH KOGAN
DANTISTĖ—CHIRURGĖ
Berlyno — Brazilijos universitetu, Burnos ligos. Dirbtiniai dantys.
Avenida São João, 613 Ap. 1, 1 and

TIK LIETUVIŲ SKAITYDAMAS
VISKĄ ŽINOSI

RESTORANAS IR VALGYKLA.
 Skanūs valgiai ir mandagus patarnavimas. Mėnesinis pensjonas. Pietūs ir vakarienės už 1\$700 tik pas
POVILĄ ROMANOVĄ
 Rua José Paulino, 151, (Bom Retiro) São Paulo.

LEITE VIGOR
 Geriausias pienas São Pauly
S. A. Fabrica de Productos Elimenticios
VIGOR
 Rua Joaquim Carlos, 174 S. Paulo
 Tel. 9-2161, 9-2162, 9-2163.

„Lietuvio“ prenumerata papiginta!

1936 metams „Lietuvio“ į Lietuvą ir užsienį kainuoja tik 15 milreisu (6 litai), pusmečiui 8\$000 (3 litai). Į Pietų ir Šiaurės Ameriką: metams tik 12\$000, pusmečiui 6\$000. Pasiiskubinkit užsakyti „Lietuvį“ savo giminėms bei draugams į Lietuvą, Argentiją, Šiaurės Ameriką ir kitur. Suteiksit jiems didelį džiaugsmą!
 „Lietuvio“ adresas:
 Caixa postal 1764 S. Paulo — Brazilija.

„LIETUVIS“
 gaunamas šiose vietose:

- 1) Luz stoties kioske,
- 2) José Paulino vaistinėje,
- 3) Prie pašto laiptų ir kampo,
- 4) Mokoje, kampas Av. P. de Barros kioske.
- 5) Menkaičio krautuvėj S. Annoj.
- 6) Ant Largo da Sé kioske (prie laikrodžio).
- 7) Kirilausko krautuvėj, Vila Anastacioj, pas atskirus platintojus visuose miesto rajonuose ir „Lietuvio“, Redakcijoje visomis dienomis.

Vokiečių fotografijų įstaiga
„BERNARDO“
 Įsteigta 1890 metais
 Atleka įvairius darbus fotografijų srityje. Specialybė padidinti, o taip pat su dažais.
 Darbas greitas, sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.
ARTHUR SCHMIDT
 Rua São Caetano, 111 (senas n.103)
 Tel. 4-5575 São Paulo.

ADVOKATAS
DR. A. F. CESARINO JUNIOR
 Teikia įvairius juridinius patarimus lietuviams veltui. Taip pat veda visokias bylas teismo įstaigose. Lietuviai, turėdami kokių nors reikalų su teismo ar kitomis įstaigomis, ar norėdami gauti nemokamai juridinių patarimų kreipkitės pas advokata Dr. Cesarino Junior.
 Prsqn da Sô, 83 1º andar
 Tel. 2-3885

DANTISTAS
JOSE LEVKOVITS
 Rua Silva Pinto, 264 sobr. São Paulo
 Tel. 5-4954
 Diplomtuotas Europoje ir S. Pauly, su daugelio metų praktikos. — Blombuoja dantis už 10\$000 su parcelona, arba sidarbu. — Darbas garantuotas. Traukia dantis be skausmo už 5\$000. Atidaryta dieną ir naktį. —

Už apmokamus skelbimus Redakcija neatsako.

Dr. B. K. Chipiakoff
 (Maskvos universiteto 1914 m. laidos.)
 Rua Ypiranga 15. ap. 4. (kertė rua Santa Ephigenia) Tel. 4-0316
 Ligonius priima: nuo 4 iki 9 val. vak., šeštadieniais nuo 3 iki 8 v. v. Sekmadieniais nuo 10 iki 1 val. Venerinių, vidujinių ir psichinių ligų Laboratorija: tyrimas šlapumo, kraujo, mikrobu ir t. t..

Dr. Adolpho Taubkin
ADVOKATAS
 (Diplomuotas S. Paulo fakulteto)
 Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.
 Reštinė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.
 Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.
 Kalba lietuviškai.

Daktaras
A. JAZARA-SNEGE
 (Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgija, venerijos ir moterų ligos.
 Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 2 — 7 v. v.
Ladeira Porto Geral 12 sobr.
 (kampas Boa Vista ir 25 de Março)
 2 andar, salas 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
 Tel. buto 2-5068.

PRISIEKUSIS VERTĖJAS.
MIGUEL OCOUGNE
 Rua 15 de Novembro Nr. 32. Tel. 2-6393
 Vertėia iš visų kalbų įvairius dokumentus kaip ya: kontraktus, visokius liūdijimus ir t. t.
 Paruošia įvairius dokumentus įvairiuose atsitikimuose: Chamadoms ir pilietybės įgijimui.

Mūsų skaitytojams užsieniuose.
 Lietuvoje „Lietuvį“ galima užsankyti per DULR Akademiją Skyrių. Prenumeratos kaina metams tik 6 litai, pusmečiui 3 litai. Pinigus galima siųsti paštu DULR Akademijai Skyriui, pažymint, kad pinigai įmokami už „Lietuvio“ prenumeratą. Ten pat reikia nurodyti savo vardą — pavardę ir tikslią adresą.

Šiaurė ir Pietu Amerikoje bei kituose šalyse:
 „Lietuvį“ galima užsankyti į bet kurią pasaulio valstybę. Į Šiaurės Ameriką „Lietuvio“ prenumeratos kaina metams 1 doleris, Argentinoje — 5 pesai, Urugvajuje 2 pezai (Urugvajaus). Visose kitose šalyse metams 1 su pusio dolerio. Iš visur kitur, iš-kyrus Lietuvą, pinigus reikia siųsti paštu įvertintu laišku šiuo adresu: „LIETUVIS“ CAIXA POSTAL 1764, S. PAULO — BRASIL.

Laivakortės į Lietuvą ir iš Lietuvos pigiausiomis kainomis

Laivų išėjimas į Europą
 Raul Soares 12. 10. 36.
 Al. Alexandrino 27. 10. 36.
 Astrida 30. 10. 36.
 Kėlinos pigios.
CASA BANCARIA J. FRIZZO E CIA [kurta 1900 m.
 Rua Mauá 207, kampas rua Conceição. prie pat Luz stoties.
 Įstaigos darbo teisingumas garantuotas 100:000\$000, kurie padėti valstybės banke. Kalbame lietuviškai įstaiga atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro, sekmadieniais tik iki 12 val.

Darome pinigines perlaidas į Lietuvą litais per Lietuvos Banką.
 Perkame ir parduodame dolerius ir kitą svetimą valiutą geriausiomis kainomis. Šamados. Patarnavimas greitas ir sąžiningas.

Ivairios žinios.

GRAŽUS UZSIMOJIMAS

Bom Retiro, Vyskupo Motiejaus Valančiaus lietuvių mokyklos mokinių tėvai ilgą laiką buvo iš šalies kursto mi trukdymai prieš konsulatą, plūsti juridinę mokyklų laikytoją Lietuvių S-gą Brazilijoj, buvo raginami net botkutuoti mokyklą, atsiimant iš jos savo vaikus. Šios beprotiškos pastangos padarė daug žalos vaikūdiams, kurių tėvai agitacijų paklausė, bet daugiausia nukentėjo patys agitatoriai nes prarado pasitikėjimą ir padoraus lietuvių vardą.

Dabar ši mokykla pažengė dideli žingsnij pirmyn. Spalių mėn. 24 d. tėvų susirinkime paaiškėjo, kad mokinių skaičius vi. auga, kad šioje mokykloje net kitataučių tėvų vaikiai lanko ir lietuviškas pamokas. Prie mokyklos veiks suaug. vak. kursai, kurie davė nemaža pajamų mokyklos kasai. Surengtas mokinių vakaras davė 112 milr. gryno pelno. Rendrai, mokyklos kasa ir ūkio reikalai vedami tvarkingai ir nu. birželio mėn. 10 d. rado tendenciją vis gerėti. Mokinių tėvai stengiasi laiku apmokėti nustatytą mokesnį. Keltes mokiniu, kurių tėvai padavė Tėvų Komitetui prašymus, nuo šio mokesnio atleista. Bet, svarbiausia, susirinkimas nutarė sudaryti mokyklos rėmėjų draugiją. Ne vien mokinių tėvai, bet visi, geros valios lietuviai prašomi aukoti beturčių mokinių šelpimui ir tuo pačiu tapti Vysk. Mot. Valančiaus lietuvių mokyklos rėmėjais. Teko patirti, kad mok. vedėjas Simas Bakšys, Tėvų Komiteto pirmininkas Vladas Riškus ir sekretorius Jonas Butauskas jau baigia ruošti beturčių mokinių šelpimo fondo taisyklės — Fondas pradėsias veikti jau šį mėnesį.

Malonu girdėti, kad net tie tėvai, kurie buvo pasidavę visokioms agitacijoms, dabar imasi rimtai mokyklos reikalus tvarkyti.

Dabar ir iforinė mokyklos pusė daro malonesnį įspūdį. Kiemas spvalytas, buvęs visoks laužas pašalintas. Tvarkomos ir remontuojamos iivietės.

Liet. S-ga Br. matydama, kad mokykla eina tikru keliu nupirkio žemėlapius, keletą paveikslų ir kitų mokslo priemonių.

St. V.

Paieškojimas.

Lietuvos Konsulatas paieško: Kasperavičienę Zofiją su vaikais Aleksandru ir Viktoriją, j Braziliją atvykusią 1929 metais.

Kas apie ją žino, arba ji pati prašoma pranešti Konsulatui, rua Aureliano Coutinho Nr. 88 S. Paulo.

Pranešimas

Čia vietos lietuvių spaudoje buvo paskelbtos klaidingos žinios apie Konsulato išduodamus Lietuvos užsienio pasus ir už juos imamus mokesčius. Konsulatas šiuo praneša visuočenė žiniat, kad iki šiol pagal veikiančius Lietuvos įstatymus, mūsų piliečiams, gyvenantiems Pietinėje Amerikoje, už užsienio pasų pratęsimą nustatyta, už kiekvienus praleistius pasų galiojimo laiką, mokestia neimamas. Kadangi nustatyta senos serijos užsienio pasus iš apyvartos išimti, tai jie turi būti gražinami Konsulatui, o jų vieton išduodamos naujos užsienio pasų knygutės, už kurias reikia mokėti po du litu.

Todėl, už praleistų užsienio pasų galiojimo laiko pratęsimą, kartais tenka mokėti didesnes sumas, tačiau nuo to mokesčio dalies arba visai Konsulatas atleidžia, jeigu piliečiai jam pateikia įrodymus apie savo neturtingumą. Nuo mokesčio už naujas užsienio pasų knygutes (2 lit.) neatleidžiama.

Konsulatas prašo Gerbiamus Redaktorius šį pranešimą paskelbti savo laikraštyje ir esant kokiems neišskiamams, prašoma kreiptis j Lietuvos Konsulatą, kuris mielai suteiks reikalingų informacijų rūpinimais klausimais ir tuo bus išvengiama klaidingų žinių skelbimo.

Lietuvos Konsulatas São Paulo

Didelė ekskursija i Santos.

Šiuo pranešime S. Paulo lietuvių visuomenės žiniai, kad lapkričio 15 dieną sekmadienį, S. Paulo Liet. Klubas organizuoja didelę lietuvių ekskursiją į SANTOS PAJŪRĮ. Norieji ekskursijoje dalyvauti privalo užsirašyti išanksto, įmokant pinigus už bilētą.

Užsirašyti galima: „Lietuvio“ redakcijoje, rua Bandeirantes, 92 iki lapkričio 13 d., 7 val. vakaro ir visuose lietuvių mokyklose pas mok. vedėjus.

Bus išrūpintas specialus vienas ar du vagonai, žiūrint, kiek susidarys žmonių. Su ekskursija vyks ta orkestas ir choras.

Valdyba.

Bom Retiro Viltiečiu susirinkimas.

Spalių 29 dieną L. Namų salėje įvyko „Vilties“ s-gos Bom Retiro skyriaus visuotinis narių susirinkimas, kuriame pirmmininkavo mok. S. Bakšys, sekretoriavo J. Šimtelis.

Susirinkime buvo svarstomi aktualūs veikimai liečiantieji. Nutarta lapkričio mėnesi surengti eidesnį vakarą su koncertine programa.

Narys.

DĖMESIO! DĖMESIO!

Šeštadieni, lapkričio 7 d. 9 val. vakaro Grandiozintis Vakaras

Liet. Namų salėje, rua Bandelirantes, 92. Bus vaidinama nepaprastai įdomi rašytojos Žemaitės dviejų veiksmų komedija «APSIRIKO». Juokų iki ašarų. Prašome visus atsilankyti.

GRIEŽ GERAS LIETUVIŠKAS ORKESTRAS.

VIKTORAS MATULEVIČIŪ

Apvogęs savo sužieduotą ant 6000 milreilių.

Paaškinimas.

Pracitem „Šviesos“ ir „Lietuvių Aido Brazilijoj“ numery buvo ietiktis linii pažymėta, kad kilus triukšmuni „Vilties“ skyrių atstovų suvažiavime, įvykusiam š. m. spalį 18 d., aš išstojau iš narių ir pašaliniau iš salės. Tai netiesio. Salės aš neapleidau. Tik kada Mokes skyriaus atstovai iškėlė mane pašalinimo iš „Vilties“ s-gos klausima, aš pareiškinu, kad jei suvažiavimas ras įrodudnius medžiagos, jog mano buvimas s goje yra kenksmingas, aš pats mielai noru iš jos pasitrauksiu be „pašalinimo“. Taip pat pažymėjau, kad nuo tos dienos daugiau „Vilties“ Mokes skyriaus choro nemokysiu, kadangi prieš mane sąmonotai varoma agitacija to skyriaus vadovybės.

J. Stankunas

Pranešimai

LIETUVIU PAMALDOS

Šį Sekmadienį lietuvių pamaldos vyks šv. Antano do Pary bažnyčioje 11 val. suma su pamokslo. Pamaldas laikys klebonas kun. P. Ragažinskas

RIO DE JANEIRO MIESTE «LIETUVIS» GAUNAMAS

pirkti pavientais numeriais: «Vilnies» S-gos patalpoje, Prača Tiradentes Nr. 46 ir ant Largo da Lapa ir Avenida Mém de Sá kampo laikraščių kioske.

Brazilijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos «Viltis» skyrių atstovų suvažiavimo, įvykusio 1936 m. spalį mėn. 18 d. rua Bandelirantes 92. PREZIDIJUMAS praneša, kad suvažiavimas toliau tęsiasi lapkričio mėn. 1 d. 15 val. parapijos salėje prie šv. Antano bažnyčios.

LIETUVIU MOTERU DRAUGIJOS PRANEŠIMAS.

Lietuvių Moterų Draugija Brazilijoj praneša svečiams narėms, kad draugijos ruciamas balius—išmų niškos vaičius įvyks D L K Vytauto mokykloj lapkričio mėn. 8 diena. Pradžia 13 val. 1 val. po pietu). Prašoma visus punktualšškai atvykti.

Valdyba.

Visus gerb. skaitytojus, kurie naudojosi D. L. K. Vytauto mokyklos knygomis, prašau galimai greičiau paimtas

knygas gražinti knygyno pertvarkymui. Vėliau knygos vel bus duodamos skaldyti sena tvarka.

Mokyklos Vedėja

NORINTIEMS VAŽIUOTI Į LIETUVĄ

Norintieji važiuoti į Lietuvą belgų laivais už pusę kainos, gali kreiptis ir užsirašyti «Lietuvio» redakcijoje, rua Bandelirantes, 92.

Redakcijoje yra laišškai:

E. Avlasevičiutei, J. Adžgauskui, K. Apanavičiui, J. Dudorenkai, J. Dudoračiui, J. Dymšai, M. Danilevičiui, V. Godliauskui, S. Girnui, A. Liupėkui, A. Babinui, L. Barauskui, Hugo Budrevičiui, S. Misiukui, V. Markevičini, A. Piečkaiytei, A. Papiauskui, T. Petroniui, P. Raškevičui, Kun. P. Ragažinskiui, J. Sakalauskiui, P. Steponavičiui, P. Vasiliauskui, J. Vitoniui, L. Valbasiniui.

PASTABA: Laiškų emėjai neturintieji išsipirkę pašto dėžutės — moka už laišką 200 reisų.

Kur linksmai praleisti Vakara?

Miesto centre, ant rua Visconde Rio Branco (kampas rua Victoria) Nr. 461 lietuvių šeiminkų linksmai ir jauki užega «BAR RIO BRANCO» tikrai linksmina svečius.

Baro orkestras iš žymiausių S. Paulo rusų muzikų. Balalaika, so listai, choras, lietuviška muzika ir t. t. ir t. t. Kas vakaras nuo 9 v. vak. iki 1 val. nakt. dainuoja žymiausi solistai — sopranas, tenoras ir bosas. Linksma be galo!

Alus, vynai ir kitokie geriniai pigiau, kaip kur kitur. Tikroji lietuviška degtinė iš Lietuvos.

Tautiečiai, atsilankykite ir nesigailėsite linksmai praleidę laiką.

TERRENOS E CASAS — VILLA MARINA E VILLA MOLINO VELHO — YPIRANGA.

Geriausiomis sąlygomis parduodame sklypus pačioje gražiausioje vietoje, Ypiranga rajone aukštumoje, prie pat Avenida do Mar kelio i Santos, 5 minutes atstu nuo bondės Nr. 20 Fabrica. Taip pat statome išsimokėjimui namus ir parduodame geriausiomis sąlygomis statybne medžiaga. Centraline raštine vietoje: AVENIDA DO MAR Nr. 41. Informacijos: Rua 15 de Novembro Nr. 32 2^a sala 5 su p. Stoikova.

Valgykla ir pensonas.

Skanūs pietūs ir mėnesinis pensjonas. Duodami pietūs j namus. Kainos priimanamos. Užiekit pas

JULĖ ŠIMANAUSKIENE

Vila Anastacio, Rua Alvarenga Peichoto 85.